

Med fotografiet av museumsledelsen, Start-sjefen og Blivakker-gründeren som fotballkor kan Kunstsilo ha skapt sitt Fredriksen-bilde.

Bilder som snakker

KULTURTIRSDAG | Kåre Bulie |

NY LAGOPPSTILLING: Reidar Fuglestad, direktør for Kunstsilo, og Eldbjørg Dahl, Kunstsilos kommersielle direktør, sang Start-hymnen fra midtbanen sammen med klubbssjef Terje Marcussen og Einar Øgrey Brandsdal, en mann uten formell rolle hverken i Kunstsilo eller Start. FOTO: MARKUS SLYNGENBORG/START

Hva i all verden gjør disse fire på samme bane?

Det er vanskelig ikke å klø seg i hodet når man studerer fotografiet av ledelsen i Kunstsilo, Kristiansand-institusjonen som skal åpne i 2024, i godlynt selskap med fotballklubben Starts daglige leder og Einar Øgrey Brandsdal, den rike lokale gründeren som er blitt sitert av Nettavisen på at siloprojektet er «norgeshistoriens største ran av fellesskapets midler». Han har lenge vært kjent for sitt forslag om å reise en diger Jesus-statue i sørlandsbyen.

Bildets fotograf jobber i Start. En rekke ganger har det opptrådt i Fædrelandsvennens kritiske dekning av avtalen det ble tatt for å markedsføre: det heller uklare samarbeidet mellom Kunstsilo og Kristiansands ledende fotballklubb.

Start-sjef Terje Marcussen virket da heller ikke overvettets begeistret i pressemeldingen jeg 6. juli mottok fra Sørlandets Kunstmuseum: «Siloen kommer – uansett om en har vært imot eller ikke. Nå må vi alle sammen gjøre det beste for at Kunstsilo blir en suksess og at samarbeidet bidrar til at Start også hevder seg i Norgestoppen», uttalte lederen for laget som for tiden spiller i divisjonen under Eliteserien, i teksten som altså skulle lansere den ukonvensjonelle pardansen. Knapt noen slående entusiasme for kunstinstitusjonen i Arne Korsmo og Sverre Aaslands kornsilo fra 1935 der i gården, altså, snarere en pragmatisk anerkjennelse av tingenes tilstand.

Det krever da også innsats å la seg begeistre av en avtale som hevder å «muliggjøre utviklingen av nye inntektsmodeller og legge til rette for et godt, innovativt og langsiktig samarbeid» og «involvere, engasjere, skape fellesarenaer og åpne for nye perspektiv for begge organisasjoners publikumsgrupper i alle aldre».

Dagen etter flokslene var tiden kommet for det kuriøse opptrinnet: Reidar Fuglestad, direktøren for Sørlandets Kunstmuseum og dermed også Kunstsilo, og Eldbjørg Dahl, institusjonens kommersielle direktør, dannet ute på Starts hjemmebane et blandakor sammen med Marcussen og Brandsdal, en mann som har sterke meninger, men ingen formell rolle hverken i Kunstsilo eller i Start.

I pressemeldingen varslet museet «en overraskelse i pausen», og den kom: Denne usannsynlige gjengen fremførte, i avtalefeiringens navn og for anledningen iført Start-drakt, klubbens såkalte hymne mellom omgangene i en kamp de lokale heltene tapte mot Brann.

Stadionforestillingen satte i gang et ras av opprørte innlegg på Fædrelandsvennens leserbrevsider og gjorde den allerede omstridte siloen til et opphetet tema på ny. «Det fremstår som en usalig blanding av roller, privatsfære, motiver og agendaer og er ikke til å forstå», hevdet Karen Kristine Blågestad, avisens kultureddaktør, om innlemmingen av Brandsdal i koret. Hun skrev at Marcussen hadde spilt vertsrollen i et forsoningsmøte mellom Fuglestad og «den tidligere monomane Kunstsilo-kritikeren Einar Øgrey Brandsdal».

Bildene fra matta kalte hun «veldig pinlige». Kristiansand-kunstneren Jan Freuchen la i et intervju til: «Seansen kan vanskelig betraktes som annet enn opportunistisk, der den ene får innpass og den andre får fred.» I en kronikk samme dag kalte Freuchen det hele «et stykke utsøkt absurd teater».

«Det ville ikke overraske meg om det tar enda kortere tid før Fuglestad og de nye vennene hans blir kunst»

Til Fuglestad stilte Fædrelandsvennen et uvanlig spørsmål som forteller det meste om sakens temperatur og gjør det fristende å gi kritikerne rett: «Hvor oppriktig var din forsoning med Einar Øgrey Brandsdal, mannen bak Sørlandsnyhetene som du har bekreftet påførte deg sykemelding?»

Sørlandsnyhetene var en ramsalt og mildt sagt kontroversiell Facebook-side. Direktøren forsikret at han hadde akseptert Brandsdals unnskyldning, og la til at det stemte at «det massive trykket Kunstsilosaken fikk for mitt vedkommende», utløste hjerteproblemer.

Firkløveret på stadion ledet straks tankene mine til motefotografen Morten Q vales tre år gamle gruppeportrett av Fredriksen-søstrene og Nasjonalmuseets direktører Karin Hindsbo og Stina Högvist. Q vales bilde virker strengere regissert, men også dét ble tatt for å feire en uventet samarbeidsavtale – mellom Norges ledende kunstmuseum og døtrene til en av landets rikeste forretningsmenn. Begge fotografiene foreviger en stående kvartett, og også bak motivet fra Sør Arena spøker en privatsamling på utlån, Nicolai Tangens, og dens ikke ukompliserte forhold til det offentlige. Begge bildene har fått viktige kunstnere mot seg. Men i Nasjonalmuseets utsendelse var det om ikke annet klart hvilken rolle alle fire spilte.

De to motivene er dessuten – i all sin besynderlighet – besnærende rike på mulig mening. Q vales arbeid må kunne regnes som et av de definerende bildene av norsk kunstliv i det nye årtusenet – og er ikke urimelig å omtale som en av periodens ruvende pr-tabber.

Det aner meg at fotballscenen fra sør slekter på fotografiet av de fire kvinnene også i så måte.

Derimot er avtalene ulike. Mens det er all grunn til å tro at Nasjonalmuseets omfavnelser av Fredriksen-familien vil forbli et problem for institusjonen, klarer jeg, i motsetning til deler av Sørlandets kunstliv, knapt å hisse meg opp over at Kunstsilo samarbeider med Start. Det får vente til eventuelle kritikkverdige konsekvenser av partnerskapet viser seg.

På den annen side virker det klossete og forvirringsskapende å offentliggjøre avtalen uten å tydeliggjøre innholdet. Som Freuchen har påpekt, kommer den dessuten i forlengelsen av institusjonens samarbeid med Palmesus, en lokal musikkfestival som i likhet med Start befinner seg på lang avstand fra museet. Siloen bærer ganske visst kunst i navnet sitt, men ledelsens svulstige selvpresentasjon – «et av Nord-Europas mest nyskapende kraftsenter for kunst- og kulturopplevelser» – er da også nærliggende å lese som et uttrykk for at kunst-pillen må sukres i jakten på 150.000 gjester første år.

Kunstnerne håndterte fotografiet av Nasjonalmuseets ledere flankert av søstrene Fredriksen på karakteristisk vis: Tre måneder senere var det blitt del av en utstilling signert Marthe Ramm Fortun. Det ville ikke overraske meg om det tar enda kortere tid før Fuglestad og de nye vennene hans blir kunst.